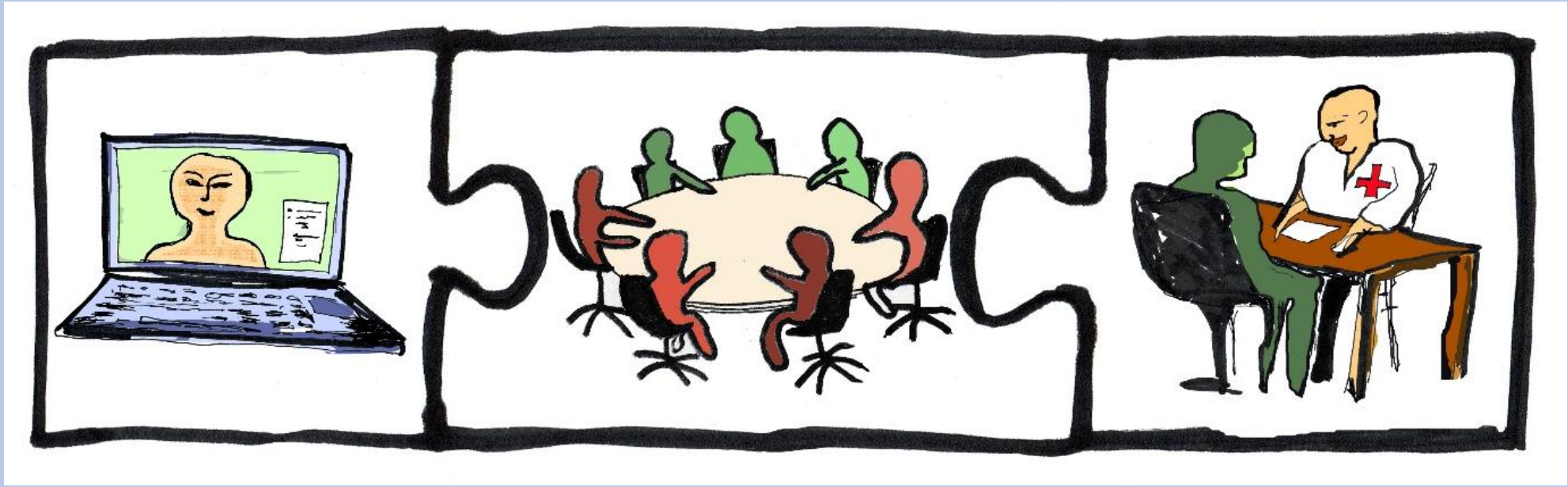

Cardiovasculair risicomanagement bij ernstige psychische aandoeningen

19-11-2025

Kirsti Jakobs

ACHTERGROND

WAT IS EPA?

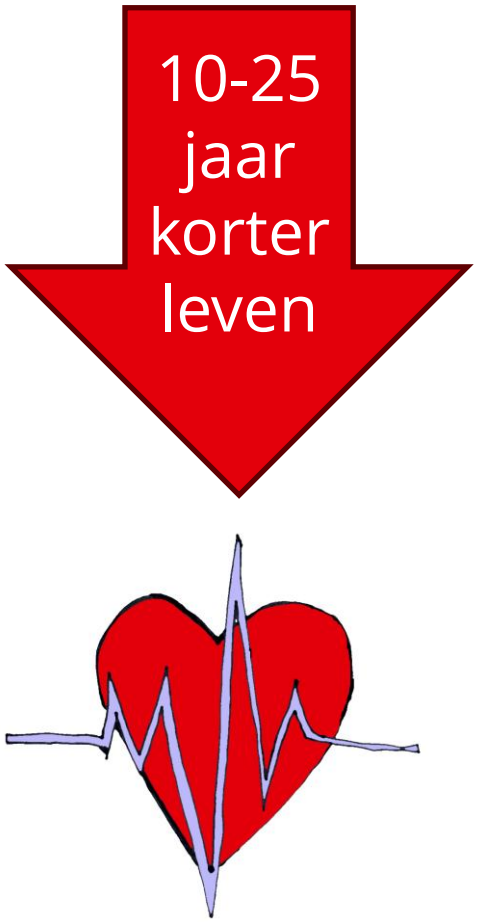

- Schizofrenie
- Bipolaire stoornis
- Psychose
- Chronisch gebruik lithium of antipsychotica
  (niet voor delier of dementie)

250.000 volwassenen in Nederland

ACHTERGROND

OORZAKEN VROEGSTERFTE HART- EN VAATZIEKTEN BIJ EPA

- Ongezonde leefstijl
- De psychiatrische aandoening zelf leidt tot:
  - stress
  - lagere sociaal economische klasse
  - minder meedoen
- Bijwerkingen antipsychotica
  - lichaamsgewicht ↑
  - suiker ↑
  - cholesterol ↑
  - bloeddruk ↑

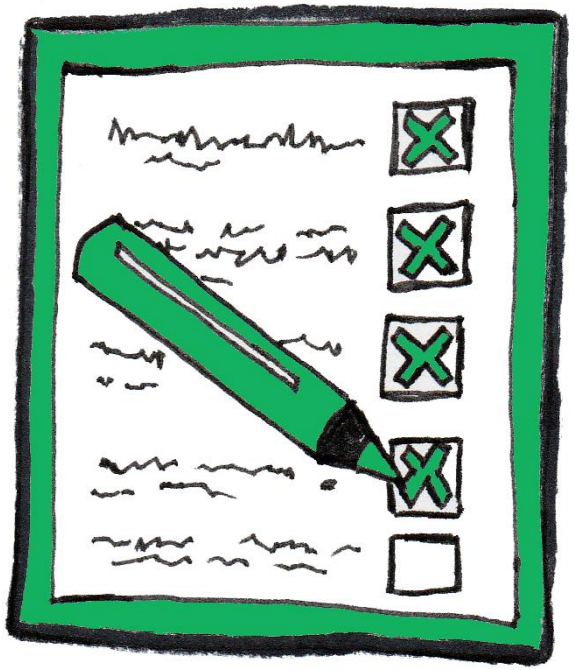

AANLEIDING PROMOTIE ONDERZOEK

Casus presentatie van Mireille (K4)

Nemen patiënten met een EPA deel aan het zorgprogramma CVRM in mijn regio?

ONDERZOEKSPLANNEN

VRAGEN

RESULTATEN OBSERVATIONELE STUDIE

SCREENING VAATRISICO BIJ EPA (ERNSTIGE PSYCHISCHE AANDOENINGEN)

- 9% CVRM screening in periode van 2 jaar
- Als ook diabetes, dan 68%

- Veel antipsychotica gebruikers hadden geen psychose

- Andere onderzoekers:
  - Quetiapine voor slaapstoornis+psychische klachten*
  - Misschien effectief vanaf 50mg **
  - Metabole bijwerkingen mogelijk niet dosisafhankelijk ***

*https://doi.org/10.3399/BJGPO.2024.0219
**https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2022.11.008
***https://doi.org/10.1002/wps.21010

RESULTATEN INTERVIEWS MET HUISARTSEN

MOEILIJK!

- Handig, die computer gegenereerde patiënten lijst!
- Huisarts voelt zich verantwoordelijk

- Niet in CVRM richtlijn huisartsen 2019
- Antipsychotica zijn moeilijk
- Samenwerking met psychiatrie is beperkt
- Verdeling EPA verschilde sterk
- Moeilijk bereikbare patiëntengroep

REGIONALE EPA-WERKGROEP

BEDENK EEN INTERVENTIE OM DE CVRM TE BORGEN

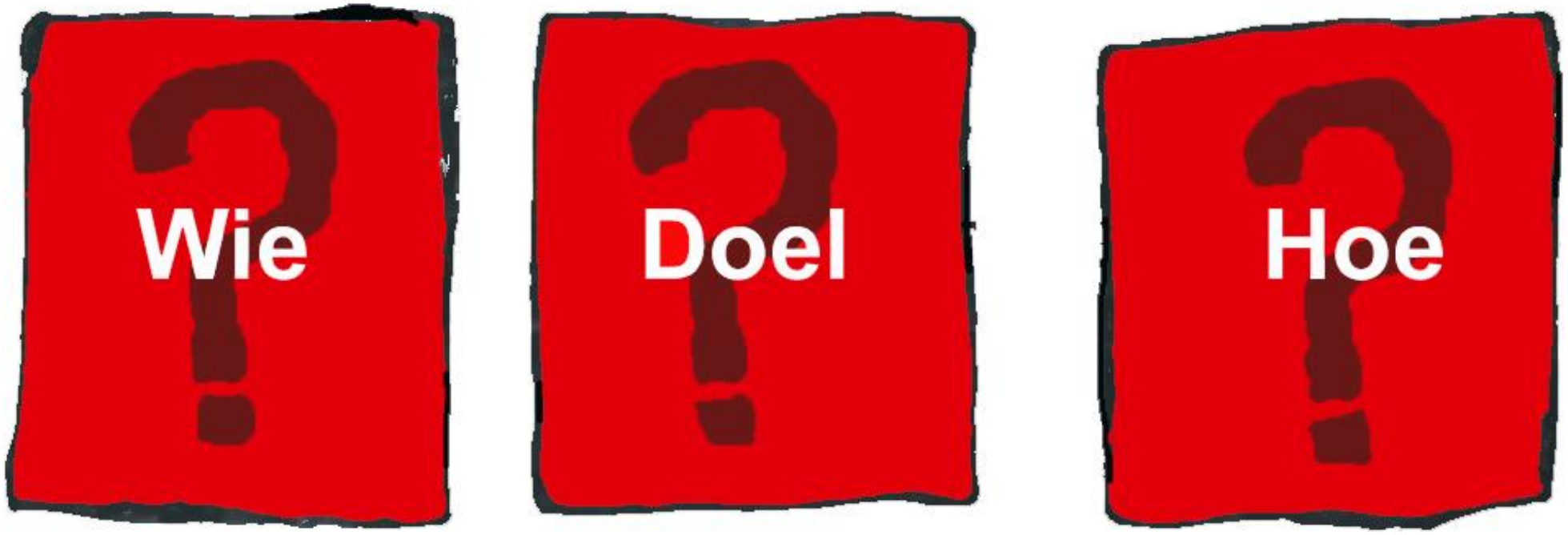

TRANSMURAAL SAMENWERKINGSMODEL VOOR CVRM EN MEDICATIEBEOORDELING BIJ PATIËNTEN MET **A**NTIPSY**C**HO**TIC**A

TACTIC

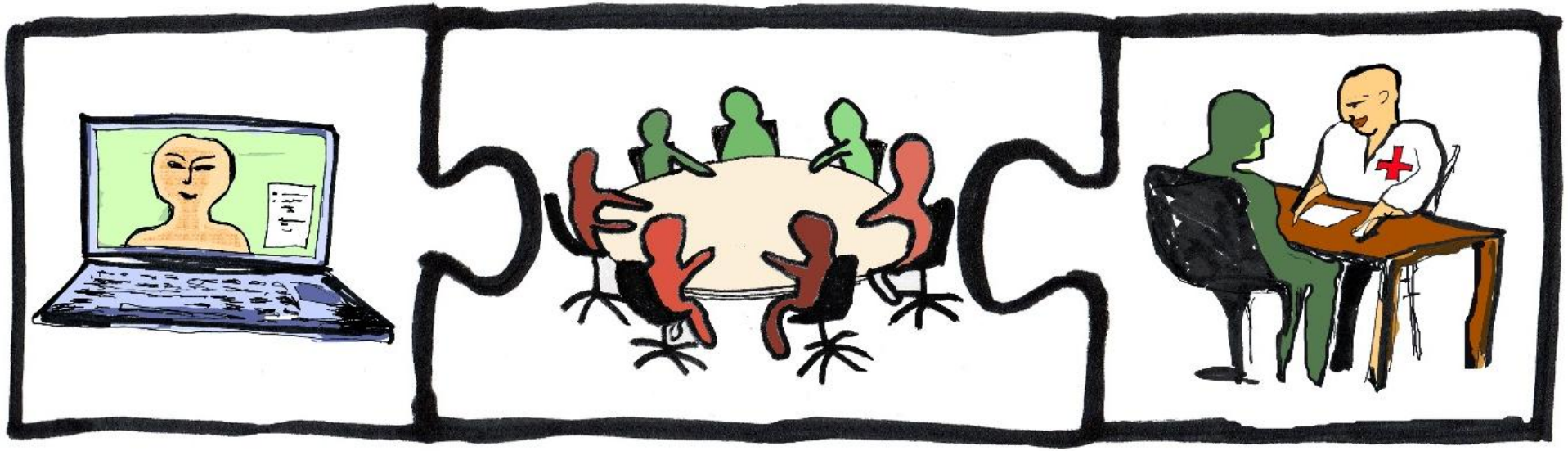

Eenmalige interventie

vervolgens zorgprogramma CVRM/DM

TACTIC PILOT

IS HET UITVOERBAAR EN HOE KUNNEN WE METEN OF HET ZINVOL IS?

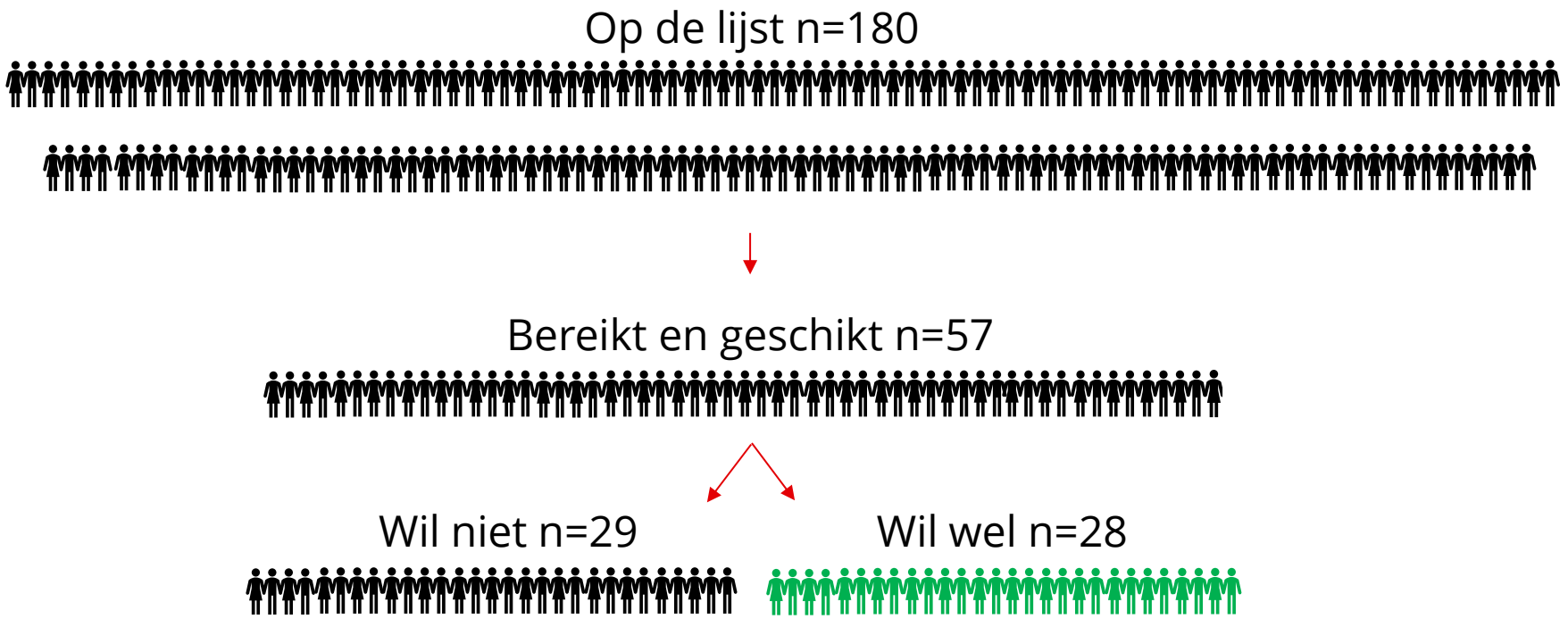

RESULTATEN PILOT

LIJKT ZINVOL

- 78% deelnemers kreeg advies antipsychotica te wijzigen
- Andere adviezen betroffen overige medicatie, leefstijl, monitoring, psychotherapie
- Na 3 maanden was 41% van de adviezen opgevolgd
- Van 10 rokers 4 gestopt

KWALITATIEVE STUDIE

AANPASSINGEN TACTIC EN ONDERZOEKSPROTOCOL

Probleem	Oplossing
MDO was overweldigend voor patiënten	Voorgesprek aanbieden
Angst voor medicatie wijziging	Betere informatie
Bij laag risico niet nuttig	Alleen patiënten met een hoog risico
Uitnodigen kost huisartsen teveel tijd	Hulp bij uitnodigen patiënten

TACTIC

ONDERZOEK OP GROTERE SCHAAL

Doel:

- Vaatrisico ↓
- Mentaal welbevinden ↑
- Kosten ?

CONCLUSIES

OPLOSSINGSRICHTING

- Preventie van hart- en vaatziekten bij EPA is slecht geregeld
- TACTIC lijkt potentie te hebben
- Verder onderzoek is nodig

- Netwerk bundelt kennis: huisartsenzorg, GGZ instellingen en sociaal domein

verlagen vaatrisico

antipsychotica en EPA

herstel en ervaringsdeskundigheid

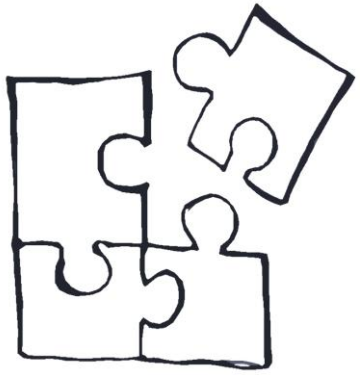

MIJN PROEFSCHRIFT STAAT ONLINE

Nu van lekenpraatje naar dia's voor kaderartsen

De TACTIC trial werd uitgevoerd van maart 2023 tot juni 2024

DESIGN

INCOMPLETE STEPPED WEDGE CLUSTER RANDOMISED TRIAL

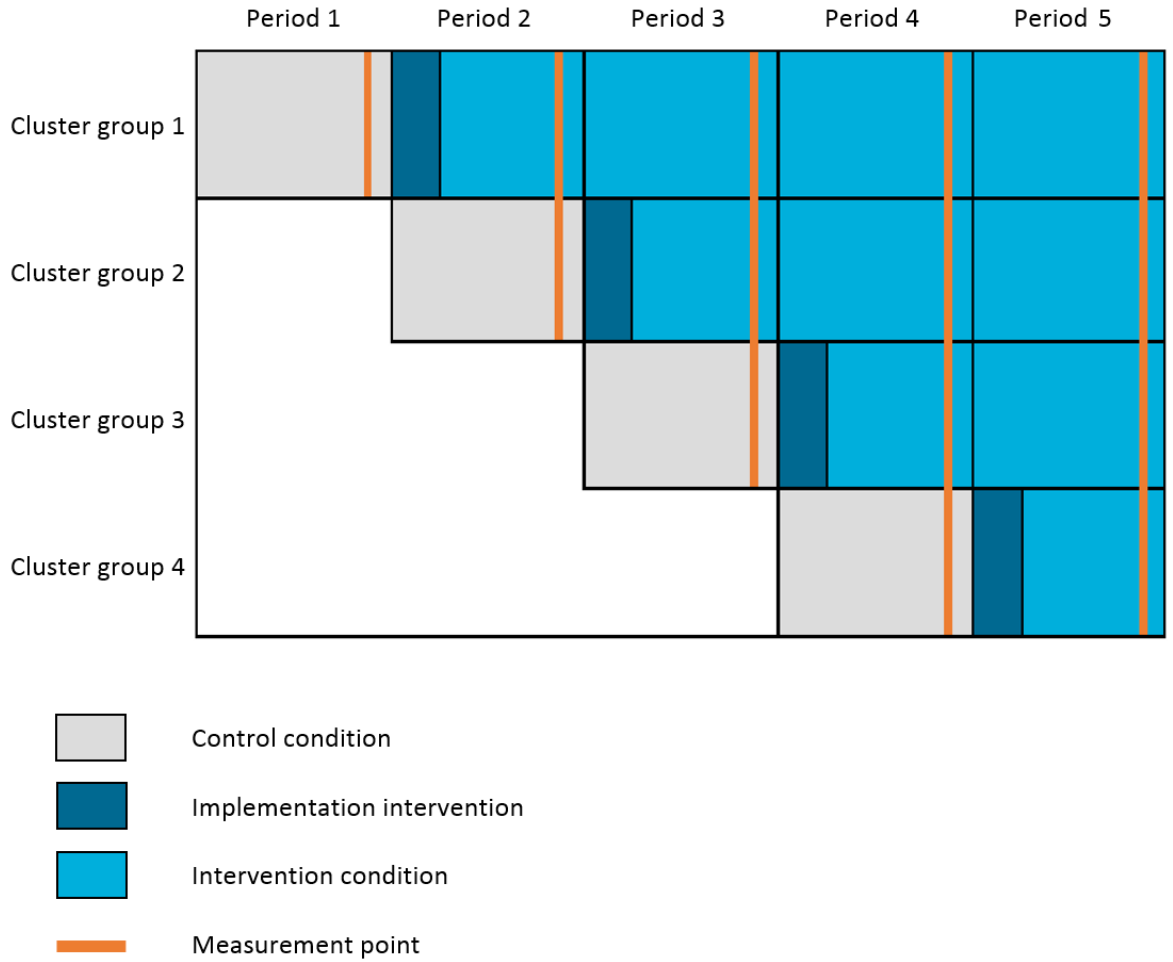

TACTIC
TRIAL

Primaire uitkomstmaat

Tienjaarsrisico gemeten met QRISK3

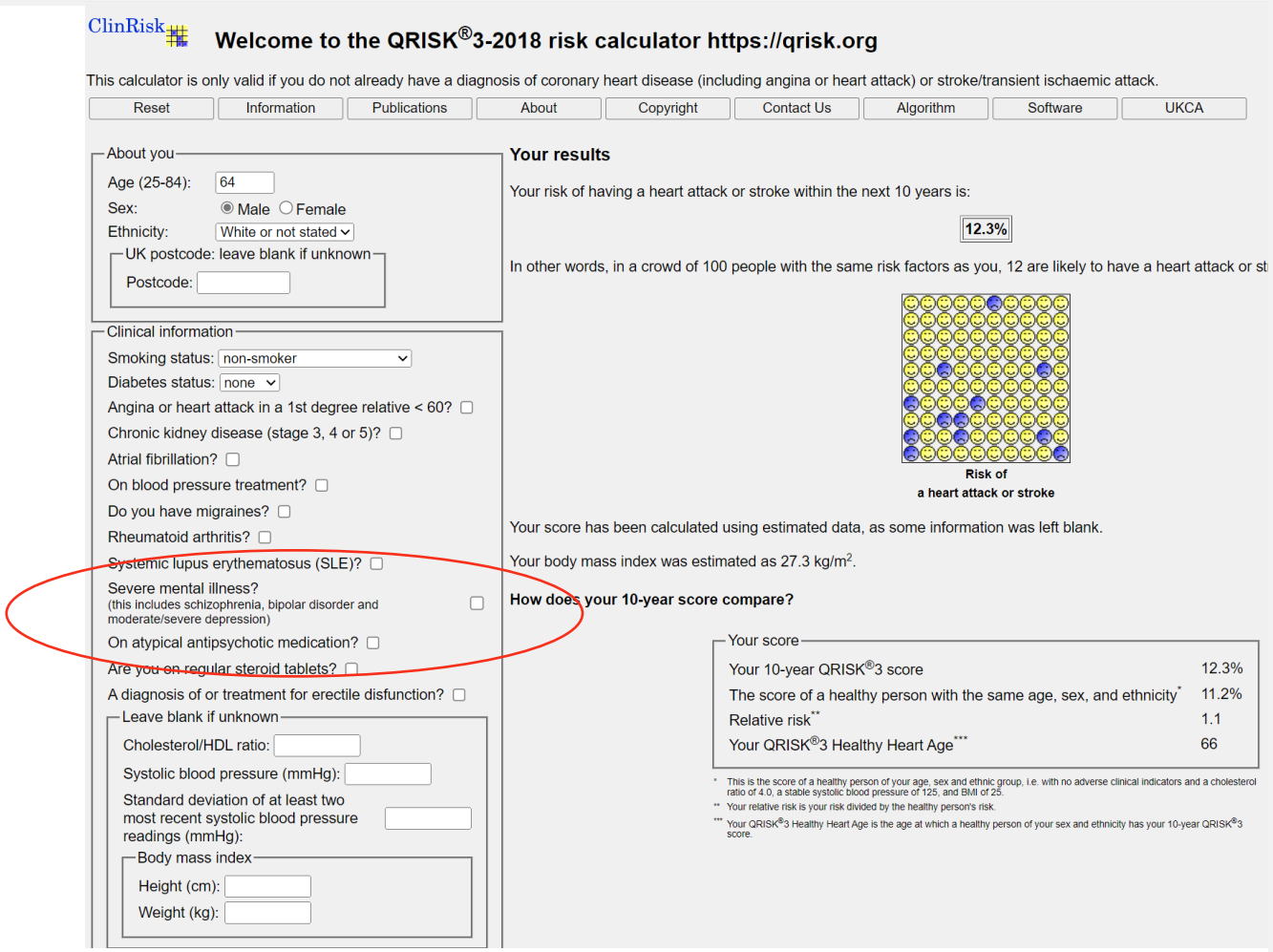

TACTIC TRIAL

CRITERIA VOOR DEELNAME

Inclusie criteria:

- Leeftijd tussen 25 en 84 jaar
- Chronisch gebruik atypische antipsychotica, voorgeschreven door de huisarts
- QRISK3 score ≥ 5%

Exclusie criteria:

- Al hart- of vaatziekte doorgemaakt
- Dementie of delier

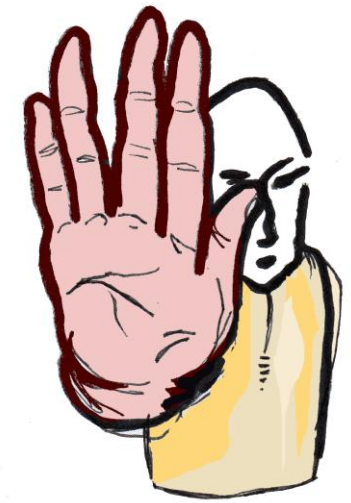

TACTIC TRIAL

INCLUSIE BLEEF ACHTER

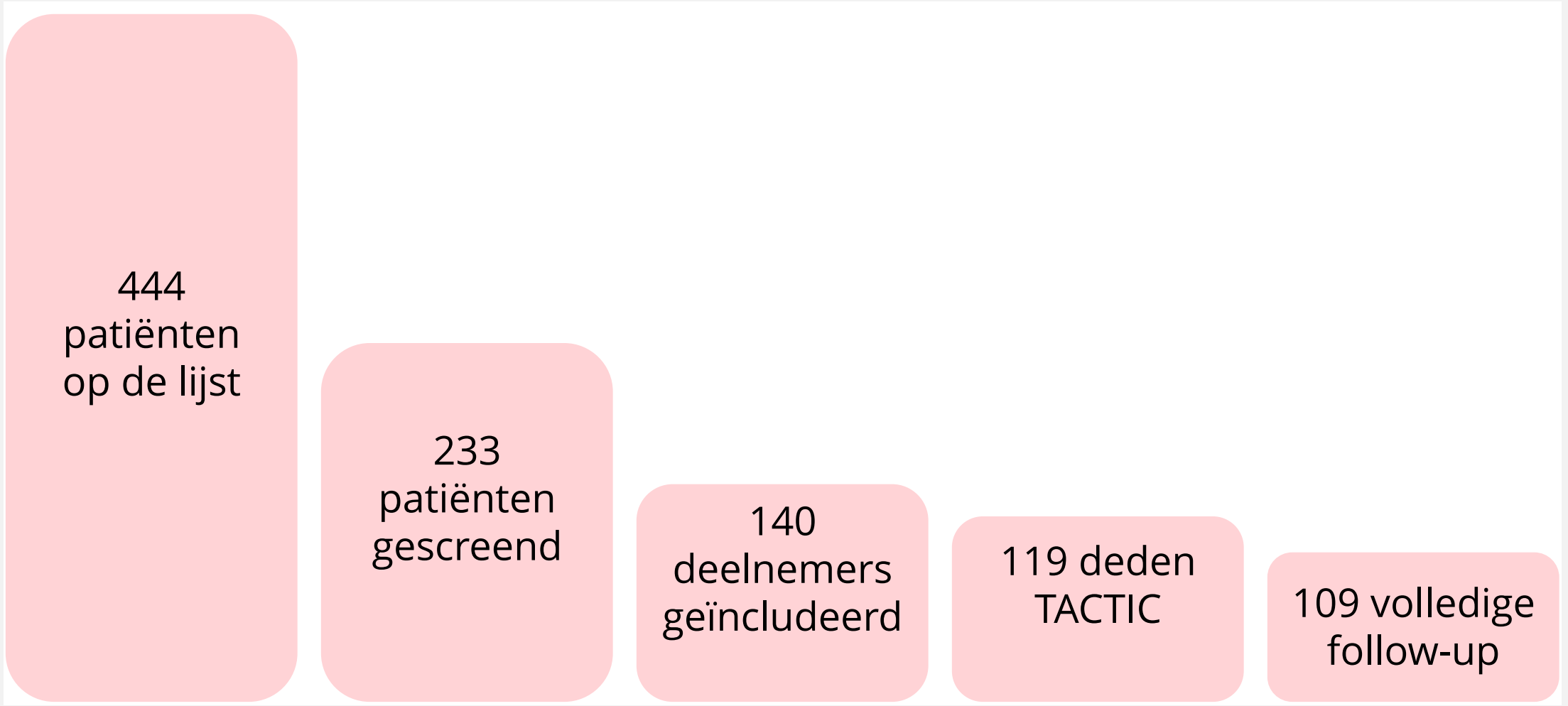

DESIGN

INCOMPLETE STEPPED WEDGE CLUSTER RANDOMISED TRIAL

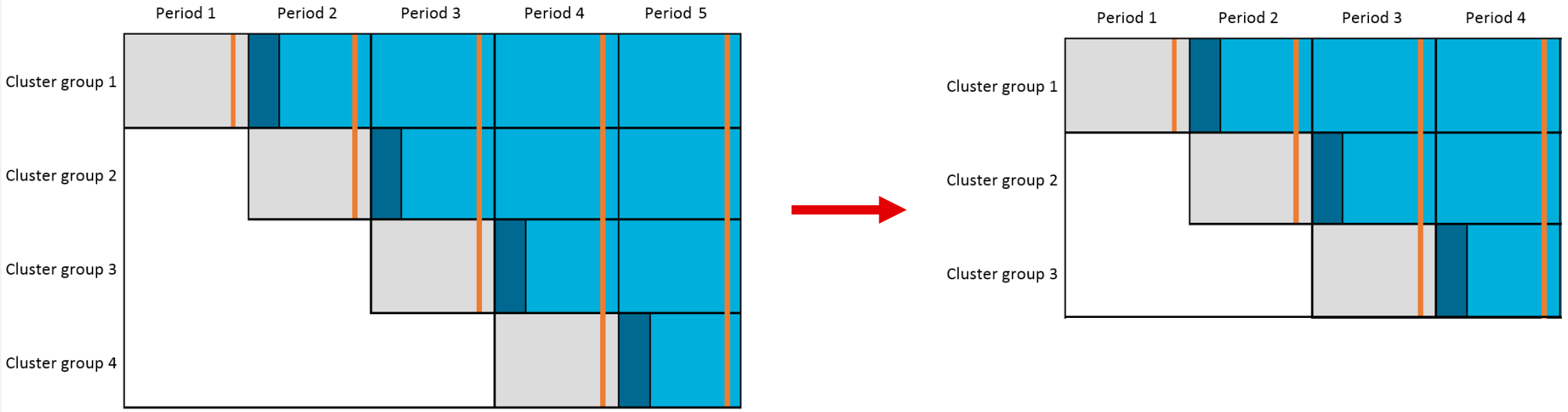

TACTIC TRIAL

QRISK3 SCORE

- Figuur 1. Frequentieverdeling van QRISK3 op baseline.

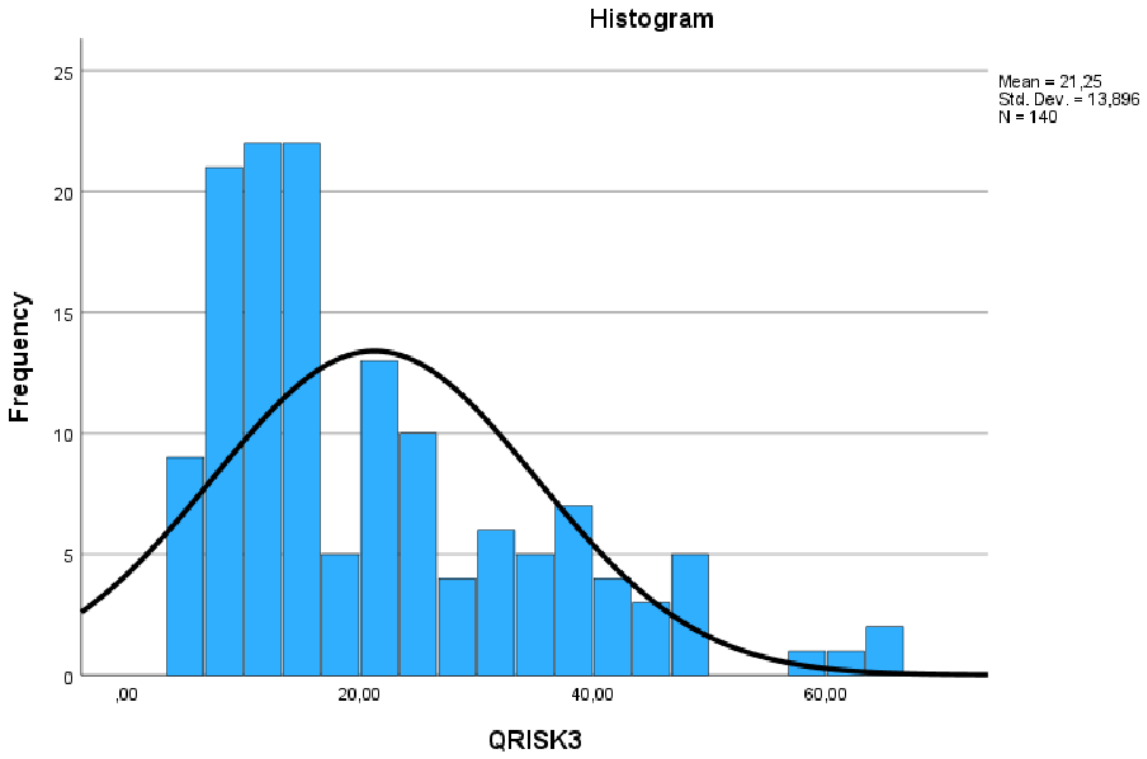

TACTIC TRIAL

DALING VAATRISICO

De gemiddelde QRISK3:

controle-conditie= 21% (BI 19-24)

interventie-conditie= 19% (BI 17-22)

Statistisch significante daling van 2% (p<0,001 en BI 0,86-2,96)

Net niet klinisch relevant

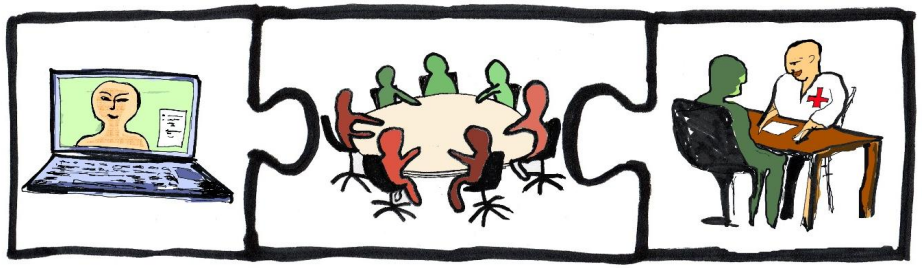

TACTIC TRIAL

STOPPEN MET ROKEN

46%

- 65 van de 140 deelnemers rookten

18%

- 12 stopten met roken

TACTIC TRIAL

EVALUEREN ANTIPSYCHOTICA

69%

- 82 van 119 patiënten kregen advies om antipsychotica gebruik te wijzigen

68%

- 56 van 82 volgden dit advies op

CONCLUSIES
LEERPUNTEN

- Er is gezondheidswinst haalbaar
- Het is moeilijk om patiënten met een EPA te bereiken voor preventieve zorg
- Oplossingsrichting naar analogie ouderen:
  - financiering in zorgprogramma CVRM / DM / kwetsbaren?
  - psychiater / SO?
  - als het ingewikkeld is MDO conform TACTIC?
- Wees terughoudend met off-label antipsychotica voorschrijven
  - Effectiviteit wel dosisafhankelijk
  - Gevolgen op vaatrisico mogelijk niet dosisafhankelijk

Vragen???

Mailen mag ook:
kjakobs@onzehuisartsen.nl